

1245 - RAMAZAN AYININ HİLÂLİNİ GÖRMEK İÇİN TAKVİMDEN DEĞİL DE TELESKOP GİBİ GÖZETLEME ÂLETLERİNDEN YARARLANMAK CÂİZDİR?

Soru

Hiç şüphesiz Ramazan ayının hilâli 30 saatlik olmadan onu çıplak gözle görmek mümkün değildir. Buna ilâve olarak hava şartları sebebiyle bazen Ramazan ayının hilâlini görmek mümkün değildir. Buna göre yeni ayın görülmesi ve Ramazan ayının başlaması konusunda tahminî hesaplara yönelmek (takvime göre hareket etmek) câiz midir? Yoksa mübârek Ramazan ayının orucuna başlamadan önce yeni ayı görmemiz mi gerekir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Ramazan ayının hilâlini görmek için teleskop gibi gözetleme âletlerinden yararlanmak, câizdir. Mübârek Ramazan ayının başlaması (oruca başlama) veya ayın sona ermesi (bayram etme) konusunda astronomi ilimlerine (takvime) göre hareket etmek ise, câiz değildir. Çünkü Allah Teâlâ ne kitabında, ne de Elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde bize bunu meşrû kılmıştır. Allah Teâlâ, oruca başlamak için Ramazan ayının hilâlini, bayram etmek için ise Şevvâl ayının hilâlini görmeyi bize ancak meşrû kılmıştır. Aynı şekilde hilâli, Ramazan bayram namazı için toplanmak için meşrû kılmıştır. Onu, insanlar ve özellikle hac için vakit ölçüleri olarak tayin etmiştir.

Müslümanın, Ramazan orucu, Ramazan ve Kurban bayramları, Beytullah'ı haccetmek, hatalı olarak adam öldürmenin keffâreti için tutulan oruç veya zihâr keffâreti için tutulan oruç gibi ibâdetlerden birisi için yukarıda belirtilen vakitlerden başka vakitler tayin etmesi câiz değildir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا

أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمْ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ
[تَشْكُرُونَ] سورة البقرة الآية: ١٨٥

"Ramazan ayı, insanlara hak yolu gösteren, doğruyu ve hak ile bâtılın birbirinden ayırt etmenin açık delilleri olarak Kur'anın (kadir gecesinde) indirildiği aydır. O halde sizden her kim, Ramazan ayını idrak ederse, onda oruç tutsun. Her kim de onda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah, sizin için (dîninde) kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, orucu bir aya tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine, orucun sonunda (Ramazan bayramında tekbir getirip) Allah'ın adını yüceltmeniz, sizi doğru yola iletmesi (ve size kolaylık sağlamasına karşılık Allah'a) şükretmeniz içindir." (Bakara Sûresi:185)

Yine şöyle buyurmuştur:

[يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ] (سورة البقرة من الآية: ١٨٩)

"(Ey Peygamber! Ashâbın) Sana hilâlleri sorarlar. (Onlara) de ki: Onlar, insanlar için özellikle hac için vakit ölçüleridir (insanlar, onlarla ibâdetlerinin ve muamelelerinin vakitlerini bilirler)." (Bakara Sûresi:189)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

[صُومُوا لِرُؤُوتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤُوتِهِ، فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ] متفق عليه

"(Ramazan ayının) hilâlini gördüğünüzde oruç tutun. (Şevvâl ayının) hilâlini gördüğünüzde de bayram edin. Eğer (Şaban ayının hilâli) size görünmezse, (oruca başlamak için Şaban ayını, bayram etmek için ise Ramazan ayını) otuz güne tamamlayın." (Buhârî, hadis no:1909, Müslim, hadis no: 1081)

Buna göre havanın açık veya bulutlu olması halinde hilâli göremeyen kimsenin, Şaban ayını 30 güne tamamlaması gerekir. (İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları, cilt:10, sayfa: 100)

Bu, hilâlin başka bir ülkede görülmemesi halindeki hükümdür. Şayet hilâl, başka bir ülkede

görüldüğü şer'î olarak sâbit olursa, ilim ehlinin çoğunluğunun görüşüne göre bu takdirde onların oruç tutmaları gerekir.

Yine en doğrusunu Allah Teâlâ bilir.